

Hogeschool van Amsterdam

Masteropleiding Leraar Geschiedenis

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In november 2017 is de bestaande hbo-masteropleiding Leraar Geschiedenis van de Hogeschool van Amsterdam bezocht door een visitatiepanel van NQA. Het betreft een driejarige deeltijdopleiding (90 EC). Het panel beoordeelt de opleiding als **voldoende**.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel **voldoende**.

De zes eerstegraadslerarenopleidingen van de HvA zetten een helder beroepsbeeld neer en hanteren bijpassende competenties. Met collega-instellingen en het (regionale) werkveld vindt hierover constructief overleg plaats, wat bijdraagt aan een goed gelegitimeerd opleidingsprofiel. Alle zes opleidingen werken vanuit eenzelfde beroepsbeeld dat een vakinhoudelijke, een vakdidactische en een onderzoekscomponent kent. De vakinhoudelijke en vakdidactische componenten zijn specifiek ingekleurd via de landelijk overeengekomen kennisbases voor Nederlands, Frans, Engels, Geschiedenis, Algemene Economie en Wiskunde. De derde component, het onderzoekend handelen/vermogen, waarvoor de doelstellingen eveneens landelijk en met inspraak van het (regionale) werkveld zijn overgekomen, kent een generieke kennisbasis. Het panel spoort de opleidingen aan om verder te werken aan een eigen profilering voor wat betreft de beoogde leerresultaten om de eigenheid en kracht herkenbaarder te maken. Dit kan bijvoorbeeld door het grootstedelijk profiel te expliciteren in de eindkwalificaties en door, aanvullend op de kenmerken kennisintensief, omgevingsgericht en persoonsgericht, het specifieke van de aan de Amsterdamse masters opgeleide leraren te expliciteren.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding ontvangt voor standaard 2 het oordeel **voldoende**.

Het panel heeft kennis gemaakt met een degelijke opleiding met een voldoende samenhangend programma dat goed in elkaar zit. Het programma dekt de competenties in het beroepsprofiel. Het curriculum sluit in voldoende mate aan bij de kennisbasis master Geschiedenis. De inrichting van de vakkennislijn volgens het principe van de bestaansdimensie sluit volgens het panel goed aan bij het opleiden van leraren als vakexpert. De samenhang en integratie in het curriculum is soms wat impliciet. Het ontbreekt de opleiding aan een duidelijke overkoepelende verantwoording van de inhoud en samenhang van het programma. De verbinding met de praktijk is goed uitgewerkt, zoals de koppeling tussen vakdidactiek en het praktijkdeel. Ook vanuit de vakkennislijn is er vertaling naar de lespraktijk in de bovenbouw havo/vwo, hoewel dit intensiever mag. Het niveau van de vakken in deze lijn is goed. Internationalisering, door de opleiding benoemd als speerpunt, kan volgens het panel beter uit de verf komen. De modulebeschrijvingen zijn duidelijk en informatief; de opzet, mijlpalen en studiefasen zijn voor alle betrokkenen helder. Studenten krijgen voldoende begeleiding die is afgestemd op de specifieke behoeften van de (oudere) student die werken, leren en privé met elkaar combineert. De docenten zijn deskundig, betrokken en beschikken over de juiste expertise om het programma inhoudelijk af te dekken. Studenten oordelen positief over de opleiding, het programma en de docenten.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding ontvangt voor standaard 3 het oordeel **voldoende**.

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing, dat is gebaseerd op hogeschoolbrede kaders voor toetsing en is uitgewerkt in een eigen toetsplan. Hierin is zichtbaar dat de opleiding veel oog heeft voor kwalitatief goed toetsen en beoordelen. De opleiding hanteert een variatie aan toetsvormen. Deze set komt onderling sterk overeen, mede door de oriëntatie op de drie bouwstenen van een startbekwame eerstegraadsleraar. De toetsvormen en toetsinhoud passen bij de vakinhoudelijke en vakdidactische componenten van het programma. Voorts is er aandacht voor toetsing van het functioneren in de praktijk en van de onderzoeksmatige competenties. Dit geheel dekt de leerdoelen van het programma goed af. De invulling van de beoordelingsformulieren kan consistent, bijvoorbeeld bij de praktijkdossiers en de onderzoeksverslagen, zowel bij de oude als de nieuwe vorm. De kwaliteit van de feedback is wisselend. De examen- en toetscommissie tonen aan rolbewust te zijn en invulling te geven aan de borging van toetsing. De in gang gezette ontwikkeling van procesmatig naar meer inhoudelijke borging wordt door het panel gestimuleerd.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor standaard 4 het oordeel **voldoende**.

Het panel constateert dat de opleiding in voldoende mate aantoont dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd. Het programma en de afstudeerfase bieden daartoe voldoende garanties. Het afstudeerprogramma, waarin de student aantoont alle drie de beroepsrollen te kunnen vervullen, is adequaat ingericht. Het panel concludeert op basis van de bestudering van de afstudeerdossiers (praktijkdossiers en praktijkonderzoeken) dat de afgestudeerden aantonen de beoogde leerresultaten te hebben gerealiseerd. De afstudeerdossiers laten zien dat het vakinhoudelijk en vakdidactisch vermogen van de afgestudeerden voldoende is ontwikkeld, evenals hun vermogen tot reflectie en professionele ontwikkeling en het onderzoekend vermogen. De praktijkonderzoeken voldoen aan het masterniveau. De praktijkdossiers zijn ook van voldoende niveau. De beoordelingen van de afstudeerwerken zijn voldoende navolgbaar en in de ogen van het panel terecht. De onderwerpen zijn divers en relevant voor de beroepspraktijk. De ambitie van de opleiding is dat praktijkonderzoek meer impact heeft op de onderwijspraktijk. Om die reden zoekt de opleiding naar andere vormen van valorisatie en naar andere eindproducten van praktijkonderzoek op masterniveau. Het panel waardeert deze zoektocht.

Het werkveld en de alumni zijn tevreden over de opleiding. Het werkveld oordeelt positief over het functioneren van de alumni in de praktijk van de bovenbouw havo/vwo. Alumni vinden dat zij door de opleiding hiertoe goed zijn toegerust. De meeste afgestudeerden blijven werken in dezelfde functie als waar ze voor de start van de opleiding werkzaam waren, maar werken meer in de bovenbouw en gaan ook andere rollen vervullen, zoals sectieleider of projectleider.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	7
Schets van de opleiding	9
Leeswijzer	11
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	13
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	16
Standaard 3 Toetsing	20
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	23
Eindoordeel over de opleiding	27
Aanbevelingen	29
Bijlagen	31
Bijlage 1 Bezoekprogramma	33
Bijlage 1 Bestudeerde documenten	46

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-masteropleiding Leraar Geschiedenis van de Hogeschool van Amsterdam (HvA). Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van de Hogeschool van Amsterdam en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (september 2016) en het *NQA-protocol 2017 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 2 en 3 november 2017.

De visitatie vond tegelijkertijd plaats met de visitaties van de hbo-masteropleidingen Leraar Algemene Economie, Leraar Engels, Leraar Frans, Leraar Nederlands en Leraar Wiskunde van de HvA.

Het visitatiepanel bestond uit een kernpanel van vier leden en per opleiding een afzonderlijke vakdeskundige.

Het visitatiepanel bestond uit:

De heer dr. B. Koster (voorzitter, domeindeskundige, kernpanellid)

De heer dr. ir. J. Buitink (domeindeskundige, kernpanellid)

De heer drs. H.M. Claessen (domeindeskundige, kernpanellid)

Mevrouw M.J. Minderhoud (studentlid, kernpanellid)

Mevrouw drs. J.K.W. Riksen (adviseur Geschiedenis)

De heer drs. M. Fokkema, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel.

Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de panels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Bij de aanvraag heeft de instelling een Zelfevaluatierapport (ZER) aangeboden. Deze voldeed naar vorm en inhoud aan de eisen van het desbetreffende NVAO-beoordelingskader en aan de eisen van het *NQA-protocol 2017*. Het visitatiepanel heeft de ZER bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht; zie bijlage 1 en 2. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 18 april 2018

Panelvoorzitter

Dr. B. Koster

Lead-auditor

Drs. M. Fokkema

Schets van de opleiding

De hbo-masteropleiding Leraar Geschiedenis is een van de zes eerstegraadslerarenopleidingen van de HvA. De overige vijf zijn de hbo-masteropleiding Leraar Algemene Economie, Leraar Engels, Leraar Frans, Leraar Nederlands en Leraar Wiskunde. Deze zes eerstegraadslerarenopleidingen vormen met de masteropleidingen Pedagogiek en de master Professioneel Meesterschap het cluster masteropleidingen van de Faculteit Onderwijs en Opvoeding. Dit cluster telt in totaal 550 studenten en ruim 90 medewerkers. Elke masteropleiding bestaat uit 90 studiepunten. De masteropleiding Leraar Geschiedenis had ten tijde van de visitatie 42 studenten.

Het management van de eerstegraadslerarenopleidingen wordt gevormd door de opleidingsmanager en zes opleidingscoördinatoren. Daarnaast is er voor de onderzoekslijn een coördinator onderzoek aangesteld. De ondersteuning bestaat uit een medewerker onderwijsbureau, een secretariaatsmedewerker en een medewerker kwaliteitszorg. De zes opleidingen hebben een gezamenlijke opleidingscommissie.

De Faculteit Onderwijs en Opvoeding heeft een gemeenschappelijk kenniscentrum waarin de opleidingen samen kennis delen en onderzoek doen. Het kenniscentrum heeft zes lectoraten. De lectoren Didactiek van de Maatschappijvakken en Didactiek van de Bètavakken zijn als docent direct betrokken bij de masteropleidingen. Daarnaast hebben hoofddocenten een verbinding met het kenniscentrum.

De opleidingen hebben een vakdidactisch forum waarin alle vakdidactici onder leiding van een lector zorgen voor afstemming, kennisuitwisseling en het delen van good practices op het gebied van vakdidactiek. Daarnaast hebben de opleidingen voor het gezamenlijk onderzoeksdeel een intensieve overlegstructuur opgezet voor bij onderzoek betrokken docenten.

In het kader van de profilering van universiteiten en hogescholen heeft de HvA gekozen voor een grootstedelijk profiel. De Faculteit Onderwijs en Opvoeding heeft een visie op urban education ontwikkeld waarin de nadruk op vertrouwen in eigen kunnen en het ontwikkelen van veerkracht ligt. De masteropleidingen geven de urban education vorm vanuit de eigen vakidentiteit. Daarnaast hebben studenten vanaf 2017 – 2018 de mogelijkheid om een extra verdiepende module 'Urban Education' te volgen. Hierin staan onderwerpen in de grootstedelijke context centraal voor zowel de onderwijsprofessionals, als de opgroeiende kinderen en jongeren.

De eerstegraadslerarenopleidingen kenmerken zich verder als kennisintensief, omgevingsgericht en persoonsgericht. Studenten worden opgeleid tot expert op het gebied van hun vak binnen hun school. Dit betreft zowel hun disciplinaire vakkennis als hun vakdidactische kennis en vaardigheden. De omgevingsgerichtheid in de leeromgeving komt tot uitdrukking in het 'concurrency-model'. De opleidingen willen zoveel mogelijk de gelegenheid geven om leermomenten in de praktijk en in het instituutprogramma elkaar positief te laten beïnvloeden. Met flexibel onderwijs richt de opleiding zich op het persoonsgerichte kenmerk.

Leeswijzer

De nauwe samenwerking tussen de zes eerstegraadslerarenopleidingen van de HvA en het feit dat zij tegelijkertijd zijn gevisiteerd hebben ook hun weerslag op de voorliggende rapportage. Gezien de grote overlap tussen deze opleidingen voor wat betreft hun beoogde leerresultaten, is het hoofdstuk voor *Standaard 1 Beoogde leerresultaten* gelijk voor alle zes opleidingen. De hoofdstukken over de overige standaarden zijn opleidingsspecifiek.

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de beoogde leerresultaten. De opleidingen ontvangen voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Conclusie

De zes eerstegraadslerarenopleidingen van de HvA zetten een helder beroepsbeeld neer en hanteren bijpassende competenties. Met collega-instellingen en het (regionale) werkveld vindt hierover constructief overleg plaats, wat bijdraagt aan een goed gelegitimeerd opleidingsprofiel. Alle zes opleidingen werken vanuit eenzelfde beroepsbeeld dat een vakinhoudelijke, een vakdidactische en een onderzoekscomponent kent. De vakinhoudelijke en vakdidactische componenten zijn specifiek ingekleurd via de landelijk overeengekomen kennisbases voor Nederlands, Frans, Engels, Geschiedenis, Algemene Economie en Wiskunde. De derde component, het onderzoekend handelen/vermogen, waarvoor de doelstellingen eveneens landelijk en met inspraak van het (regionale) werkveld zijn overgekomen, kent een generieke kennisbasis. Het panel spoort de opleidingen aan om verder te werken aan een eigen profilering voor wat betreft de beoogde leerresultaten om de eigenheid en kracht herkenbaarder te maken. Dit kan bijvoorbeeld door het grootstedelijk profiel te expliciteren in de eindkwalificaties en door, aanvullend op de kenmerken kennisintensief, omgevingsgericht en persoonsgericht, het specifieke van de aan de Amsterdamse masters opgeleide leraren te expliciteren.

Onderbouwing

De professionele master lerarenopleidingen van de HvA hebben de gezamenlijke ambitie om eerstegraadsleraren op te leiden die veel kennis hebben van hun vak en van de vakdidactiek, die theorie en onderzoek naar de praktijk kunnen vertalen en die een onderzoekende houding hebben. Zij kunnen bijdragen aan de verdere verbetering van het onderwijs, binnen hun eigen vak, maar ook breder. Met de eerstegraadsbevoegdheid mogen leraren onderwijs verzorgen in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs (havo en vwo).

Het opleidingsprofiel stoelt op een landelijk *Beroepsprofiel professionele master eerstegraadsleraar 2016 - 2020*. Dit beroepsprofiel is opgesteld in overleg met het werkveld door het Landelijk Overleg Vak Masters (LOVM), waarin de vijf hogescholen met eerstegraadsmasters zijn vertegenwoordigd. Het beroepsprofiel kent drie centrale beroepsrollen: 'de leraar als expert in zijn vakgebied', 'de leraar als gevorderd vakdidacticus' en 'de leraar als onderzoekende professional'. Deze zijn eveneens vastgelegd in overleg met het (regionale) werkveld en de collega-instellingen. De rollen zijn ook sterk zichtbaar in de ambitie van de eerstegraadsmasteropleidingen van de HvA. Aan de beroepsrollen zijn respectievelijk vijf, zeven en drie eindkwalificaties (totaal vijftien eindkwalificaties) gekoppeld.

Het panel constateert dat de opleidingen een passend vertrekpunt nemen voor de inrichting van het onderwijs. Door de betrokkenheid van het (regionale) werkveld en collega-instellingen zijn de doelstellingen gelegitimeerd en kennen de eindkwalificaties een goede oriëntatie op de beroepspraktijk. Bovendien zijn de eindkwalificaties gerelateerd aan de Dublin descriptoren, waarmee ook het (master)niveau van de doelstellingen is gewaarborgd. Deze lijn trekken de opleidingen van de HvA door naar het programma door ook per module de relatie met de Dublin descriptoren zichtbaar te maken.

De eerder genoemde beroepsrollen kunnen gezien worden als de bouwstenen voor een startbekwame eerstegraadsleraar. Deze bouwstenen worden onder meer ondersteund door de landelijke kennisbases die per vakgebied en generiek voor onderzoek zijn vastgesteld. De landelijke kennisbases (Nederlands, Frans, Engels, Geschiedenis, Algemene Economie en Wiskunde) vormen de onderleggers voor de eerste twee beroepsrollen. Deze kennisbases beschrijven specifiek de vakinhoudelijke en vakdidactische kennis en vaardigheden waarover een eerstegraadsleraar dient te beschikken, afgestemd op de leerinhoud van het havo en vwo. Deze kennisbases maken daarmee integraal onderdeel uit van de beoogde leerresultaten, aldus het panel. Elke opleidingscoördinator van de HvA is lid van het landelijk overleg van de betreffende vakmaster. Elke vijf jaar worden de kennisbases via dit gremium geactualiseerd. Op het moment van de visitatie, staan de opleidingen aan de vooravond van de vaststelling van de herijkte kennisbases, beoogd december 2017.

Naast deze kennisbases is er in het studiejaar 2015-2016 ook een generieke kennisbasis voor het onderzoek in de professionele masteropleidingen eerstegraadsleraar tot stand gekomen, onder verantwoordelijkheid van de Vereniging Hogescholen. Deze generieke kennisbasis verbindt de gemeenschappelijke (praktijkgerichte) onderzoeksoriëntatie van de vijf hogescholen en vormt het kader voor de inrichting van het onderwijs op dit terrein voor de eerstegraadslerarenopleidingen van de HvA. Zij zien het uitvoeren van (praktijkgericht) onderzoek als een onderdeel van een professionele leerstrategie, waarbij een kritische onderzoekende houding van studenten onmisbaar is. Onderzoek wordt niet als doel op zich gezien, maar wordt ingezet als middel om de studenten in de beroepsrol van de onderzoekende professional te bekwaamen en te stimuleren. Het dient aan te sluiten bij de vakidentiteit en studenten te stimuleren tot reflectief-onderzoeksmatig handelen en levenslang leren. Daar waar bachelors in hun onderzoeksmatig handelen de eigen professionalisering centraal stellen, wordt van masters verwacht dat zij door het doen van onderzoek een bredere bijdrage leveren aan de kennisontwikkeling, bijvoorbeeld voor vaksectie, schoolorganisatie en/of daarbuiten. Het panel vindt het onderzoeksmatig handelen/onderzoekend vermogen een kernelement van het masterniveau, dat door de opleidingen goed in de doelstellingen is verankerd.

De opleidingen profileren zich als kennisintensief, omgevingsgericht en persoonsgericht, zie ook *Schets van de opleiding*. Het panel spoort de opleidingen aan om verder te werken aan een eigen profilering voor wat betreft de beoogde leerresultaten om de eigenheid en kracht herkenbaarder te maken, bijvoorbeeld door het grootstedelijk profiel te expliciteren in de eindkwalificaties. Voor het expliciteren van het eigene aan de Amsterdamse masteropgeleide leraar zijn in de gesprekken met panel typering genoemd als 'een toonaangevende professional' of een 'gevoerd vakdidacticus'. Deze typering zijn volgens het panel goede uitgangspunten voor de verdere uitwerking van de eindkwalificaties.

Het panel spreekt haar waardering uit voor de verbindingen die de opleidingen met direct betrokkenen, collega-instellingen, werkveld en andere partners hebben vormgegeven. De opleidingsmanager van de eerstegraadsmasteropleidingen van de HvA is voorzitter van het LOVM en de opleidingscoördinatoren overleggen onder de LOVM-vlag over opleidingsspecifieke zaken. Het (door)ontwikkelen van vakspecifieke kennisbases en de borging daarvan, het beroepsprofiel, de kennisbasis voor onderzoek zijn voorbeelden van belangrijke kwaliteitsslagen die de afgelopen jaren zijn gemaakt. Daarnaast vindt zowel landelijk als regionaal overleg plaats met vertegenwoordigers van het werkveld. De opleidingen participeren ook in regionale samenwerkingsverbanden. Zo is er ketensamenwerking in de Stuurgroep Amsterdamse Schoolopgaven, die bestaat uit de Amsterdamse schoolbesturen (vo, po en mbo), de Amsterdamse kennisinstellingen met lerarenopleidingen (HvA, UvA, VU, Inholland en Ipabo) en de gemeente. Een andere vorm van verbinding met het werkveld is het vaknetwerk voor alumni van de masteropleiding Leraar Wiskunde. Door dit netwerk en door de schoolbezoeken is deze opleiding goed in staat het programma aan te passen vanuit het werkveld. Deze opleiding wordt hierin gezien als een voorbeeld van 'good practice' voor andere opleidingen.

Intern zijn de masteropleidingen aangesloten bij de veldadviesraad (VAR) van de tweedegraadsopleidingen van de HvA. Het panel wil de opleidingen in dit verband meegeven de belangen van de masteropleidingen in de VAR niet uit het oog te verliezen. Er zijn intensieve contacten met de opleidingsscholen, maar die worden vooral ingekleurd door de bacheloropleidingen. Het panel acht het van belang om de contacten met het werkveld vanuit de masteropleidingen aan te halen en te verstevigen.

De opleidingen werken verder nauw samen met de lectoraten Didactiek van de Maatschappijvakken en Didactiek van de Bètavakken, die onderdeel uitmaken van een kenniscentrum met in totaal zes lectoraten. De opleidingen hebben de ambitie om de samenwerking met het kenniscentrum te intensiveren. Het panel ondersteunt deze ambitie van harte. Op het gebied van vakdidactiek en onderzoek kunnen de opleidingen zo nog meer profijt van het kenniscentrum krijgen. Het thema Taaldidactiek lijkt hierbij een geschikt aangrijpingspunt. De masteropleidingen leraar Nederlands, Engels en Frans hebben Taaldidactiek als belangrijkste thema geformuleerd voor samenwerking met het kenniscentrum. Hiermee kunnen zij de samenwerking met het kenniscentrum verder versterken. In dit kader wordt ook de oprichting van een lectoraat Taaldidactiek bepleit.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de onderwijsleeromgeving. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Conclusie

Het panel heeft kennis gemaakt met een degelijke opleiding met een voldoende samenhangend programma dat goed in elkaar zit. Het programma dekt de competenties in het beroepsprofiel. Het curriculum sluit in voldoende mate aan bij de kennisbasis master Geschiedenis. De inrichting van de vakkennislijn volgens het principe van de bestaansdimensie sluit volgens het panel goed aan bij het opleiden van leraren als vakexpert. De samenhang en integratie in het curriculum is soms wat impliciet. Het ontbreekt de opleiding aan een duidelijke overkoepelende verantwoording van de inhoud en samenhang van het programma. De verbinding met de praktijk is goed uitgewerkt, zoals de koppeling tussen vakdidactiek en het praktijkdeel. Ook vanuit de vakkennislijn is er vertaling naar de lespraktijk in de bovenbouw havo/vwo, hoewel dit intensiever mag. Het niveau van de vakken in deze lijn is goed. Internationalisering, door de opleiding benoemd als speerpunt, kan volgens het panel beter uit de verf komen. De modulebeschrijvingen zijn duidelijk en informatief; de opzet, mijlpalen en studiefasen zijn voor alle betrokkenen helder. Studenten krijgen voldoende begeleiding die is afgestemd op de specifieke behoeften van de (oudere) student die werken, leren en privé met elkaar combineert. De docenten zijn deskundig, betrokken en beschikken over de juiste expertise om het programma inhoudelijk af te dekken. Studenten oordelen positief over de opleiding, het programma en de docenten.

Onderbouwing

Vormgeving en inhoud programma

Het onderwijs heeft een sterke wisselwerking met de praktijk. In de kennismodules vindt steeds een koppeling plaats met het geschiedenisonderwijs in de bovenbouw havo/vwo. De opleiding hanteert diverse werkvormen. Een deel van het programma wordt aangeboden via blended learning om beter rekening te houden met de specifieke omstandigheden van de masterstudent.

De opleiding sluit aan bij de drie beroepsrollen uit het landelijk *Beroepsprofiel professionele master eerstegraadsleraar 2016 -2020* en profileert zich door veel aandacht te schenken aan vakinhoud. Van de 90 EC gaan er 58 naar vakinhoudelijke modules, 12 naar vakdidactiek/praktijk en 20 naar onderzoek. Het onderwijs wordt aangeboden in drie leerlijnen: de vakkennislijn, vakdidactiek en de onderzoeklijn.

Vakkennis

De vakkennislijn is gericht op de ontwikkeling van de vakkennis van de student zodat hij met zelfvertrouwen kan lesgeven op het niveau van het geschiedenisindexamen in de bovenbouw van het havo/vwo. Hij kan zijn leerlingen ook laten kennismaken met de wetenschappelijke

tradities van het hoger onderwijs. De vakkennislijn is inhoudelijk vormgegeven vanuit de bestaansdimensies om aan te sluiten bij de academische en meer conceptuele benadering van de geschiedenis. De opleiding wil hiermee het expertniveau van de master garanderen. Het gaat om de volgende vakken: Politieke geschiedenis, Sociaaleconomische geschiedenis, Cultureel-mentale geschiedenis, Geschiedenis van de rechtstaat en democratie en Geschiedenis in de samenleving. Vakoverstijgende kennis wordt opgedaan in de modules Historiografie en Geschiedfilosofie. In alle vakcolleges wordt aandacht besteed aan de vertaling van de vakkennis naar de bovenbouw van het havo/vwo. Studenten worden uitgedaagd om hun geschiedenismethoden kritisch te analyseren en eventueel aan te passen op basis van deze vakkennis.

Vakdidactiek/Praktijk

Het programma voor vakdidactiek beslaat 8 EC. In de masteropleiding wordt de opgedane vakdidactische kennis verbreed en verdiept en toegespitst op de bovenbouw van het VO. De student begint met het formuleren van zijn eerste werktheorie met zijn visie op het schoolvak en de eigen didactiek voor de bovenbouw. Deze visie scherpt hij in de loop van zijn opleiding verder aan. Bij vakdidactiek benadert de opleiding de student vanuit zijn bestaande praktijkervaring en confronteert hem vervolgens met de behoeften van de bovenbouwleerling en de specifieke vakdidactiek die daar mee samengaat. Er wordt nadruk gelegd op het kunnen handelen in meer complexe beroepssituaties en het hogere orde denken. Onderdelen die aan bod komen zijn onder meer methode-analyse, ontwerpen van lesmateriaal, analyse van toetsresultaten en voorbereiding op eindexamens.

De modules vakdidactiek vormen de basis voor het praktijkdeel (4 EC). Hierin toont de student aan dat hij goed kan functioneren als eerstegraadsdocent in de bovenbouw van het havo/vwo. Hij laat zien hoe zijn visie doorwerkt in zijn praktijk, wat hij van het geleerde meegeeft aan zijn leerlingen en hoe hij zijn rol in de schoolorganisatie invult. In het praktijkdeel geven studenten lessen in de bovenbouw van het havo/vwo die in de leerlijn *Vakdidactiek* zijn ontwikkeld. Ook de toetsing hoort hierbij. In het praktijkdossier beschrijft hij zijn praktijkervaring en theoretische bespiegelingen. In het eerste jaar schrijft de student zijn eerste visie (werktheorie) op het beroep van leraar, op het vak waarin hij lesgeeft en het onderwijs in het algemeen. Dit schrijft hij op basis van zijn ervaring als tweedegraadsdocent. Aan het eind van het tweede jaar volgt een tweede versie, waarin nieuwe kennis en ervaring wordt meegenomen. Het panel heeft geconstateerd dat dit vaak een verdieping laat zien in het leren van de student door persoon, praktijk en theorie met elkaar te verbinden. Bewijs van lesactiviteiten in het praktijkdossier is in het eerste jaar in de vorm van een videoclip van lesactiviteiten die de student in de bovenbouw uitvoert. In jaar twee volgt ook een lesbezoek door een docent van de opleiding.

Praktijkonderzoek

De onderzoekslijn heeft tot doel de student te bekwamen in zijn rol als onderzoekende professional. De onderzoekslijn is gericht op vakdidactisch onderzoek. Er is een sterke verbinding tussen vakdidactiek en de onderzoeksmodule. Eén van de onderzoeksdocenten van de opleiding is de lector Didactiek van de maatschappijvakken en een andere docent is ook gespecialiseerd in vakdidactisch onderzoek. Recente onderzoeken worden zowel besproken bij de module Onderzoeksvaardigheden als in de lessen vakdidactiek.

In de modules Onderzoeksvaardigheden in het eerste jaar worden studenten in werkcolleges voorbereid op het zelfstandig uitvoeren van praktijkonderzoek. In jaar twee schrijven zij individueel een onderzoeksplan ter voorbereiding op het praktijkonderzoek in jaar drie, dat ook individueel wordt uitgevoerd. Met deze gefaseerde aanpak werken studenten toe naar het afsluitende praktijkonderzoek (14 EC). Studenten krijgen hierbij begeleiding in groepen en individuele begeleiding door een onderzoeksbegeleider/vakdocent. Zij hebben recht op vijftien uur individuele begeleiding per studiejaar. De opleiding biedt ook workshops aan op het gebied van onderzoek, zoals Ontwerponderzoek en Kwantitatieve of Kwalitatieve data-analyse.

Internationale oriëntatie

De opleiding beschouwt internationalisering als één van haar speerpunten. Belangrijk hierbij is de samenwerking met de *European Association of History Educators* (EUROCLIO). Elk jaar nemen eerstejaarsstudenten deel aan een vakdidactisch webinar, waarin zij samenwerken met Europese collega's aan specifieke historische en vakdidactische thema's. Het uitwisselen van ideeën, ervaringen en opvattingen hierbij verbreedt hun professionele horizon. In het cursusjaar 2016 - 2017 hebben studenten deelgenomen aan een webinar over herinneren en de herinneringscultuur. Internationale gastsprekers geven regelmatig gastcolleges in de opleiding. Ook voorgeschreven internationale literatuur draagt bij aan het speerpunt internationalisering.

Het curriculum sluit volgens het panel in voldoende mate aan bij het landelijk beroepsprofiel en de kennisbasis master leraar Geschiedenis. Het panel ondersteunt de keuze van de opleiding om de vakkennislijn volgens de bestaansdimensie in te richten, zeker gezien de ambitie om vakexperts op te leiden. Het niveau van de vakken in de vaklijnen is volgens het panel goed. De aandacht voor vakoverstijgende kennis in de modules Historiografie en Geschiedfilosofie acht het panel zinvol voor de bagage van de eerstegraadsleraar Geschiedenis.

Het panel heeft waardering voor de samenhang en integratie binnen het curriculum, hoewel deze soms wat impliciet zijn. Het ontbreekt de opleiding aan een duidelijke overkoepelende verantwoording van de inhoud en samenhang van het programma. De opleiding onderkent dit, zo bleek in het gesprek van het panel met de opleiding. Het panel wil de opleiding aansporen een dergelijke verantwoording spoedig te formuleren. De verbinding met de praktijk is goed uitgewerkt, zoals de koppeling tussen vakdidactiek en het praktijkdeel. Ook vanuit de vaklijnen is er vertaling naar de lespraktijk in de bovenbouw havo/vwo. Studenten hebben echter aangegeven dat deze koppeling intensiever mag. De gefaseerde opbouw in de onderzoeklijn is volgens het panel slim gekozen. Studenten werken zo vroeg en stapsgewijs toe naar hun afsluitend praktijkonderzoek. Het panel vraagt om meer aandacht in het programma voor de algemeen pedagogische aanpak van de bovenbouwleerling.

De uitwerking van het speerpunt internationalisering vindt het panel, met de studenten met wie zij heeft gesproken, beperkt. Hierbij ziet het panel meer mogelijkheden, bijvoorbeeld in het kader van diversiteit en Urban Education. Eén van de studenten met wie het panel sprak, deed een goede suggestie om samen met studenten van zusterinstellingen lessen te ontwikkelen, waarbij eenzelfde historische gebeurtenis vanuit de verschillende nationale perspectieven van de deelnemende studenten wordt benaderd.

Begeleiding van studenten

Kleinschaligheid, persoonlijke aandacht en binding met studenten vormen de pijlers van de studentbegeleiding. Voorafgaand aan de start van de opleiding wordt er met iedere toekomstige student een intakegesprek gehouden. In dit gesprek komen de wederzijdse verwachtingen, studielast en ondersteuningsmogelijkheden aan de orde en wordt duidelijk gemaakt wat de opleiding verstaat onder masterniveau. Bij de bespreking van de studielast worden eventuele versnelling of temporisering besproken. De studenten hebben gedurende hun hele studie dezelfde studieloopbaanbegeleider die ze regelmatig kunnen spreken. In het rooster is wekelijks ruimte gereserveerd voor studieloopbaanbegeleiding op afspraak. Studenten oordelen positief over de begeleiding. Docenten zijn toegankelijk, staan open voor vragen en zijn betrokken bij hun studenten. De sfeer in de opleiding is open en laagdrempelig. Het panel heeft geconstateerd dat de opleiding de begeleiding van studenten goed heeft vormgegeven.

Docenten

Het docententeam bestaat uit elf docenten (1,79 fte). Acht docenten werken ook in de bacheloropleiding Leraar Geschiedenis. Zeven docenten zijn gepromoveerd; de rest heeft een universitaire master, van wie er één docent een promotietraject volgt. Alle docenten beschikken over een eerstegraadsbevoegdheid en hebben in verschillende mate ervaring opgedaan in het voortgezet onderwijs. Ook beschikken alle docenten over de BKE. De opleiding zet de docenten in op hun specifieke expertises en dekt het programma op deze wijze goed af. De opleiding bereidt zich voor op het vertrek vanwege pensionering van enkele zeer ervaren docenten. Enkele goed gekwalificeerde docenten uit de bacheloropleiding staan klaar om hun taken over te nemen en worden daartoe ingewerkt. Studenten oordelen positief over hun docenten, hun deskundigheid, hun betrokkenheid en hun toegankelijkheid. Op basis van de gesprekken die het panel met docenten heeft gevoerd, kan zij dit beamen. Het panel heeft deskundige en betrokken docenten leren kennen. Het panel heeft waardering voor de manier waarop de opleiding zich voorbereidt op de nabije pensionering van enkele docenten.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de toetsing. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Conclusie

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing, dat is gebaseerd op hogeschoolbrede kaders voor toetsing en is uitgewerkt in een eigen toetsplan. Hierin is zichtbaar dat de opleiding veel oog heeft voor kwalitatief goed toetsen en beoordelen. De opleiding hanteert een variatie aan toetsvormen. Deze set komt onderling sterk overeen, mede door de oriëntatie op de drie bouwstenen van een startbekwame eerstegraadsleraar. De toetsvormen en toetsinhoud passen bij de vakinhoudelijke en vakdidactische componenten van het programma. Voorts is er aandacht voor toetsing van het functioneren in de praktijk en van de onderzoeksmatige competenties. Dit geheel dekt de leerdoelen van het programma goed af. De invulling van de beoordelingsformulieren kan consistentere, bijvoorbeeld bij de praktijkdossiers en de onderzoeksverslagen, zowel bij de oude als de nieuwe vorm. De kwaliteit van de feedback is wisselend. De examen- en toetscommissie tonen aan rolbewust te zijn en invulling te geven aan de borging van toetsing. De in gang gezette ontwikkeling van procesmatig naar meer inhoudelijke borging wordt door het panel gestimuleerd.

Onderbouwing

Centraal in het toetsbeleid van de opleiding en de andere eerstegraadsmasteropleidingen staat het document *Toetsplan 2015-2020*. Dit document vormt de uitwerking van het HvA-toetsbeleid naar het gewenste eindniveau van de zes masteropleidingen tot eerstegraadsleraar en de toetsing. Tot 2015 maakten de eerstegraadslerarenopleidingen gebruik van de principes uit het toetsplan van de tweedegraadslerarenopleidingen. Het huidige eigenstandige toetsplan werkt vanuit een kwaliteitspiramide voor eigentijds toetsen en beoordelen. Deze kwaliteitspiramide kent zes lagen: (1) Kwaliteit van het toetsplan en de OER, (2) Kwaliteit van het toetsprogramma, (3 en 4) Kwaliteit van de (deel)tentamen en de items/vragen, (5) Kwaliteit van de toetsorganisatie en (6) Kwaliteit van de toetsdeskundigheid. Voor elke laag van de piramide zijn de verantwoordelijken helder in kaart gebracht, de borgingsmechanismen beschreven en is een kwaliteitsambitie neergelegd voor 2020. De PDCA-cyclus loopt als een rode draad door het gehele toetsplan en de afzonderlijke lagen van de piramide heen, waarmee continue kwaliteitsverbetering wordt nagestreefd.

Het *Toetsplan 2015-2020* gaat uit van een overkoepelende visie op toetsing. Deze visie kenmerkt zich onder meer door de centrale rol voor de landelijk overeengekomen kennisbases (vakspecifiek en generiek), constructive alignment, de student als 'leerder' en de opleidingsbetrokkenen (inclusief examinatoren) als rolmodel. Voorts dient het inzetten van toetsing het leren te bevorderen én dienen feedback en de ordening van toetsing in het toetsprogramma bij te dragen aan een actieve en zelfstandige wijze van leren en ontwikkeling.

De opleiding werkt met zogenaamde toetsdossiers: digitale mappen waarin per toets de toetsmatrijzen zijn opgenomen, samen met de modulehandleiding, de toets zelf, het antwoordmodel, cesuur/scores en voorbeelden van door studenten gemaakte toetsen. Bij het construeren van toetsen werkt de opleiding structureel met het vier-ogenprincipe. Sinds 2017 wordt de gegeven feedback van collega's gedocumenteerd, waartoe de toetscommissie een formulier heeft ontwikkeld. Het panel is positief over deze check op toetsing voorafgaand aan afname. Een structurele inbedding van het vier-ogen-principe achteraf is een waardevolle ontwikkelrichting, aldus het panel. De uitvoering die hieraan wordt gegeven door de masteropleiding Leraar Engels kan daarbij als voorbeeld dienen.

Naast de meer theoretische vakinhoudelijke en vakdidactische component is er aandacht voor de toetsing in de praktijk en toetsing van de onderzoekmatige competenties van studenten. De *Handleiding Praktijkdeel* vormt de leidraad voor de toetsing van het deel van de opleiding dat zich richt op het functioneren van de student als vakdocent in de bovenbouw havo/vwo. Het praktijkdossier dat de opleiding hiervoor gebruikt is hiervoor een geschikt toetsinstrument, aldus het panel. De kern van dit dossier wordt gevormd door een onderwijspracticum van de student in de schoolpraktijk, bestaande uit een lesgevende en een schooltaak. Ook de Werktheorie is onderdeel van het praktijkdossier, zie ook bij standaard 2. Het praktijkdeel wordt afgesloten met een summatief eindgesprek.

Wat betreft de onderzoekmatige competenties, mondt de competentieontwikkeling gedurende het programma uit in een onderzoeksplan en praktijkonderzoek waarmee de studenten de opleiding afsluiten. Het onderzoeksplan wordt beoordeeld door twee examinatoren en resulteert in een go/no-go-uitslag inclusief feedback. Het uiteindelijke onderzoeksverslag van het praktijkonderzoek wordt eveneens door twee examinatoren beoordeeld op basis van het beoordelingsformulier 'praktijkonderzoek'.

Tijdens de bezookdag heeft het panel inzage gekregen in een selectie van toetsen (inclusief uitwerkingen van studenten en beoordelingen). Het panel ziet dat de opleiding een gevarieerde set van toetsvormen hanteert. Deze variatie aan toetsvormen komt tegemoet aan de verschillende leerdoelen die aan de modules ten grondslag liggen. De opleiding gebruikt kennistoetsen (bijvoorbeeld schriftelijke tentamens), vaardigheidstoetsen, presentaties, praktijkopdrachten, essays/papers en onderzoeksopdrachten.

In de toetspraktijk ziet het panel de aandacht voor kwaliteit ook terug. De kwaliteit van toetsen is volgens het panel op orde. Het panel is in de basis positief over de kwaliteit van toetsen. De toetsen sluiten voldoende aan op de leerdoelen en het niveau is passend. De toetsen zijn vergezeld van toetsmatrijzen met heldere en uitgebreide beoordelingscriteria.

Kijkend naar de beoordeling van de verschillende toetsen, is het panel van oordeel dat deze adequaat wordt uitgevoerd door de examinatoren. Het panel onderschrijft de gegeven beoordelingen en vindt dat de beoordelingsformulieren passende criteria bevatten met een goede onderlinge weging. Bij de afstudeeronderzoeken heeft het panel gezien dat de examinatoren onafhankelijk van elkaar tot een oordeel komen die beide gelijk gewogen worden in het totaalresultaat. Eventueel wordt een derde examiner ingezet wanneer de eerste twee beoordelingen te ver uit elkaar liggen. Het panel vindt dat de invulling van de

beoordelingsformulieren consistentener kan, bijvoorbeeld bij de praktijkdossiers en de onderzoeksverslagen, zowel bij de oude als de nieuwe vorm. Met name de kwaliteit van de feedback is wisselend. Bij die werken waar de feedback mager is, vindt het panel dat de opleiding haar voorbeeldfunctie die zij vanuit haar toetsvisie ambieert niet volledig waarmaakt. Tot slot vraagt het panel aandacht voor de rol van de praktijk bij de beoordeling van het praktijkdossier. Uit de bestudering van de beoordelingen en de gesprekken werd duidelijk dat de mate waarin dit oordeel wordt meegewogen varieert, wat de transparantie niet ten goede komt. In lijn met het toetsplan is dit een aspect voor doorontwikkeling.

Zowel binnen de HvA als ook landelijk wordt gekeken of bijvoorbeeld de onderdelen uit de kennisbasis gedekt worden en of de toetsing van voldoende kwaliteit is. Sinds 2012 wordt hiertoe onder regie van het LOVM (nu ondergebracht bij 10voordeleraar) een jaarlijkse peerreview georganiseerd, gericht op de borging van de vertaling van de kennisbases naar de curricula en de toetsing. Sinds 2016 bestaat eenzelfde landelijke reviewsystematiek voor het praktijkgericht onderzoek.

De opleiding heeft de afgelopen jaren extra geïnvesteerd in de professionalisering van docenten op het gebied van toetsing en beoordeling. Elke docent heeft de expertise die nodig is om een toets te ontwerpen op basis van een eerder behaalde eerstegraadsopleiding en/of door een behaalde BKE-certificering.

De examencommissie en toetscommissie hebben een belangrijke functie in het bewaken en stimuleren van de kwaliteit van toetsing en beoordeling. De examencommissie functioneert voor alle master eerstegraadslerarenopleidingen en heeft, zo constateert het panel, een duidelijk beeld van haar rol en de relevante kaders. Het panel vindt het positief dat er een aparte examencommissie is voor deze zes masteropleidingen. Dat scherpt de focus, zeker ook ten aanzien van het beoogde masterniveau. De examencommissie controleert steekproefsgewijs de kwaliteit van het praktijkonderzoek. De toetscommissie controleert systematisch de overige toetsen en denkt ook actief met docenten mee over vraagstukken rond toetskwaliteit. Door de docententeams wordt beide commissies een passende statuur toegekend. De commissies hebben een ontwikkeling ingezet van procesmatige naar meer inhoudelijke borging; niet alleen 'controleren', maar ook 'leren'. Het panel waardeert die beweging en stimuleert de commissies deze lijn door te trekken.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de gerealiseerde leerresultaten. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Conclusie

Het panel constateert dat de opleiding in voldoende mate aantoont dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd. Het programma en de afstudeerfase bieden daartoe voldoende garanties. Het afstudeerprogramma, waarin de student aantoont alle drie de beroepsrollen te kunnen vervullen, is adequaat ingericht. Het panel concludeert op basis van de bestudering van de afstudeerdossiers (praktijkdossiers en praktijkonderzoeken) dat de afgestudeerden aantonen de beoogde leerresultaten te hebben gerealiseerd. De afstudeerdossiers laten zien dat het vakinhoudelijk en vakdidactisch vermogen van de afgestudeerden voldoende is ontwikkeld, evenals hun vermogen tot reflectie en professionele ontwikkeling en het onderzoekend vermogen. De praktijkonderzoeken voldoen aan het masterniveau. De praktijkdossiers zijn ook van voldoende niveau. De beoordelingen van de afstudeerwerken zijn voldoende navolgbaar en in de ogen van het panel terecht. De onderwerpen zijn divers en relevant voor de beroepspraktijk. De ambitie van de opleiding is dat praktijkonderzoek meer impact heeft op de onderwijspraktijk. Om die reden zoekt de opleiding naar andere vormen van valorisatie en naar andere eindproducten van praktijkonderzoek op masterniveau. Het panel waardeert deze zoektocht.

Het werkveld en de alumni zijn tevreden over de opleiding. Het werkveld oordeelt positief over het functioneren van de alumni in de praktijk van de bovenbouw havo/vwo. Alumni vinden dat zij door de opleiding hiertoe goed zijn toegerust. De meeste afgestudeerden blijven werken in dezelfde functie als waar ze voor de start van de opleiding werkzaam waren, maar werken meer in de bovenbouw en gaan ook andere rollen vervullen, zoals sectieleider of projectleider.

Onderbouwing

Afstudeerfase

In de afstudeerfase toont de student aan de benodigde competenties voor alle drie de beroepsrollen te beheersen. In het schema hieronder wordt de toetsing van de eindkwalificaties in de verschillende beroepsrollen gepresenteerd:

Beroepsrol	Wanneer aangetoond	Eindwerk
Expert in vak	Einde alle semesters en blokken	Toetsen van de vakmodulen
Vakdidacticus	Semester 1 tot en met 6	Producten vakdidactiek Praktijkdossier Praktijkonderzoek
Onderzoekende professional	Semester 4 tot en met 6	Praktijkdossier Praktijkonderzoek

Dit betekent dat de toetsing op eindniveau van de derde beroepsrol, die van onderzoekende professional, met name in de afstudeerfase van de opleiding aan bod komt, wanneer de student een praktijkgericht onderzoek gaat doen. Deze beroepsrol komt terug in de twee eindwerken: het praktijkdossier en het praktijkonderzoek. In deze twee producten wordt verbinding gelegd tussen praktijk, theorie en onderzoek en dus tussen alle drie de beroepsrollen. Dit zijn twee overkoepelende toetsmomenten die voor alle master lerarenopleidingen hetzelfde zijn ingericht. Het praktijkdeel wordt getoetst via een beoordeling van het praktijkdossier (gemiddelde van alle deelopdrachten (80%) en een assessment (20%)). Voor deze beoordeling wordt een beoordelingsrubric gehanteerd en beide onderdelen moeten met een voldoende worden afgerond. Het assessment wordt beoordeeld door een vakdidacticus van de HvA en een werkplekbegeleider van de school van de student, die een adviserende functie heeft.

De opleiding onderscheidt vijf typen praktijkonderzoek die allemaal samenhangen met een stap in de interventiecyclus. Het gaat om: probleemanalytisch onderzoek, diagnostisch onderzoek, ontwerponderzoek, monitoringsonderzoek en evaluatieonderzoek. Het praktijkonderzoek bestaat uit één - of soms een combinatie - van deze typen onderzoek. Het praktijkonderzoek wordt beoordeeld door de eigen onderzoeksbegeleider, om recht te doen aan het proces van de totstandkoming ervan, en een onafhankelijk beoordelaar.

Afstudeerdossiers

Het panel heeft tijdens het visitatiebezoek diverse praktijkdossiers ingezien. Verder heeft het panel een steekproef van zeven afstudeerdossiers van de laatste twee cohorten van afgestudeerden bestudeerd, met de bijbehorende beoordelingen; twee van het cohort 2015 - 2016 en vijf van het cohort 2016 - 2017. Het panel concludeert op basis van de bestudering van de afstudeerdossiers (praktijkdossiers en praktijkonderzoeken) dat de afgestudeerden aantonen de beoogde leerresultaten te hebben gerealiseerd. De afstudeerdossiers laten zien dat het vakinhoudelijk en vakdidactisch vermogen van de afgestudeerden voldoende is ontwikkeld, evenals hun vermogen tot reflectie en professionele ontwikkeling en het onderzoekend vermogen.

De praktijkonderzoeken voldoen aan het masterniveau. De theoretische onderbouwing van de praktijkonderzoeken is in de breedte voldoende. De onderwerpen zijn relevant voor de praktijk van het geschiedenisonderwijs in het vo. De onderwerpen zijn zeer divers: van de verschillende aspecten van contextualiseren in de geschiedenisles, de motivatie voor het vak tot een vakspecifieke vaardigheid. In sommige eindwerken is gebruikt gemaakt van een uitgebreid theoretisch kader; in andere werken is dit wat beperkter. Dit verschil wordt goed verdisconteerd in de beoordelingen. De beoordelingen zijn voldoende navolgbaar. In de beoordeling is te zien dat extra inzet wordt beloond. Er wordt hierbij bijvoorbeeld een verschil gemaakt tussen het gebruik van een eigen instrument of aanpak bij een interventie of lessenreeks of dat deze steunt op een bestaande methode. Uit de becijfering is verder duidelijk af te leiden of het om uitkomsten van een onderzoek gaat dat relevant is voor de eigen praktijk van de student of dat de uitkomsten verder reiken dan de eigen praktijk. Ook de praktijkdossiers zijn van voldoende niveau. De reflectie hierin kan volgens het panel verder aan diepgang kan winnen.

Het panel waardeert dat de opleiding zelf ook initiatieven heeft genomen om het eindniveau van de afstudeerdossiers door externen te laten bekijken. In de landelijke peerreview vanuit het LOVM (2016) zijn de eindwerken eveneens op voldoende niveau beoordeeld. De ambitie van de

opleiding is dat praktijkonderzoek meer impact heeft op de onderwijspraktijk. Om die reden zoekt de opleiding naar andere vormen van valorisatie en naar andere eindproducten van praktijkonderzoek op masterniveau. Het panel waardeert en ondersteunt deze zoektocht.

Functioneren afgestudeerden

De alumni voelen zich goed voorbereid om les te geven in de bovenbouw van het havo/vwo. Veel afgestudeerden gaan zich met andere taken bezighouden. Zo krijgen zij bijvoorbeeld alleen nog bovenbouwklassen, meer coördinerende taken of de rol van projectleider. Sommige studenten krijgen al gedurende hun studie meer uren in het eerstegraadsgebied. Alumni oordelen positief over de opleiding. Als verbeterpunt noemen zij meer aandacht voor de algemeen pedagogische aanpak van de bovenbouwleerling. De schoolbesturen van de scholen waar de studenten werkzaam zijn, zijn tevreden over de kwaliteit van de opleiding en over het functioneren van de alumni in de bovenbouw havo/vwo.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoende
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoende
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoende
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoende

De master lerarenopleiding Leraar Geschiedenis van de Hogeschool van Amsterdam biedt gedegen, praktijkgericht onderwijs aan van voldoende kwaliteit. Aandachtspunt is de samenhang in het curriculum. Het toetsstelsel van de opleiding is van voldoende kwaliteit. De borging van de toetsing en beoordeling is goed. De docenten van de opleidingen zijn goed op hun taken berekend, goed gekwalificeerd, betrokken, open en toegankelijk. De opleiding heeft en onderhoudt intensieve contacten met het werkveld. Studenten oordelen positief over hun opleiding en hun docenten. De afstudeerdossiers zijn van voldoende niveau.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de volgende bestaande hbo-masteropleiding Leraar Geschiedenis van de Hogeschool van Amsterdam als **voldoende**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee. Met deze aanbevelingen doet het panel niets af aan de gegeven oordelen, maar wil zij, ook gezien de uitdrukkelijke wens van de opleiding zelf om suggesties voor verdere ontwikkeling te krijgen, de opleiding vooral aansporen op de goede ingeslagen wegen verder door te gaan.

Algemeen

- Werk verder aan het uitbouwen van de reeds ingezette samenwerkingsstructuren zoals het vakdidactisch forum, het overleg over onderzoek en de samenwerking met het kenniscentrum.

Standaard 1

- Scherp de eigen profilering verder aan, bijvoorbeeld door een eindkwalificatie te formuleren op het gebied van de grootstedelijke context en/of de Amsterdamse eigenheid.
- Versterk de contacten met de opleidingsscholen en versterk deze contacten expliciet vanuit de masteropleidingen; dus niet indirect vanuit de bacheloropleidingen.
- Intensiveer de contacten met alumni ten behoeve van de actualisering van het opleidingsprofiel en het opleidingsprogramma

Standaard 2

- Besteed in het programma meer aandacht aan de pedagogische aanpak van de bovenbouwleerling en aan de verdieping van die pedagogische aanpak.
- Zet de ingezette verbeteringen ten aanzien van het onderzoek voort. Vul de keuzes die al zijn gemaakt, namelijk het onderzoek moet vakdidactisch zijn en betekenisvol voor de school, aan met explicitering van de eigenheid van praktijkgebonden onderzoek.
- Versterk de ingezette flexibilisering van het onderwijs.

Standaard 3

- Blijf zorgdragen voor een consistente en uitvoerige onderbouwing van de beoordeling van en feedback bij de praktijkdossiers en praktijkonderzoeken.

Standaard 4

- Continueer het kalibreren van de eisen aan het praktijkonderzoek daar waar het gaat om:
  - De theoretische en methodologische onderbouwing
  - Het gebruik van actuele en diverse bronnen
  - Het analyseren van de bestudeerde literatuur
  - Het kritische gehalte van de onderzoeken.

- Blijf zorgdragen voor de impact van het praktijkonderzoek op de onderwijspraktijk. Zet om die redenen de zoektocht voort naar andere vormen van valorisatie en eindproducten van het praktijkonderzoek.
- Houd in het kader van de genoemde impact de eisen aan ten aanzien van de onderwerpkeuze van de praktijkonderzoeken nog eens kritisch tegen het licht.

Bijlagen

Bijlage 1 Bezoekprogramma

Tijd	Programma donderdag 2 november 2017	
08.15-08.45	KSH 05A.05	
	Ontvangst	
08.45-09.15	KSH 05A.05	
	Presentatie van de opleidingen	
09.15-10.30	KSH 05A.05 en KSH 05A.04	
	Overleg en het bestuderen van materialen van de opleidingen	
10.30-10.45	KSH 05A.05	
	Pauze	
	KSH 05A.05 Master Engels	KSH 05A.04 Master Frans
10.45-11.30	Gesprek met docenten	Gesprek met docenten
11.30-12.15	Gesprek met docenten en studenten	Gesprek met docenten en studenten
12.15 -12.45	Gesprek met studenten	Gesprek met studenten
12.45 -13.15	KSH 05A.05	
	Lunch	
	KSH 05A.05 Master Wiskunde	KSH 05A.04 Master Nederlands
13.15-14.00	Gesprek met docenten	Gesprek met docenten
14.00-14.45	Gesprek met docenten en studenten	Gesprek met docenten en studenten
14.45-15.15	Gesprek met studenten	Gesprek met studenten
15.15-15.30	KSH 05A.05	
	Pauze	
	KSH 05A.05 Master Algemene Economie	KSH 05A.04 Master Geschiedenis
15.30-16.15	Gesprek met docenten	Gesprek met docenten
16.15-17.00	Gesprek met docenten en studenten	Gesprek met docenten en studenten
17.00-17.30	Gesprek met studenten	Gesprek met studenten

Donderdag 2 november		
08.45 uur	Presentatie opleidingen	
Naam	Functie	Opleiding
Mevr. drs. P.H. (Petra) Smulders	Opleidingsmanager master-opleidingen HvA	Onderwijskunde, RU
De heer drs. H.B. (Hendrik) van de Vegt	Opleidingscoördinator Master Algemene Economie, docent Algemene Economie, praktijkbegeleider, studieloopbaanbegeleider	Eerstegraadsopleiding Algemene Economie, VU
De heer dr. V. (Vincent) Hernot	Opleidingscoördinator Master Engels, docent Academische Taalvaardigheden, docent Literatuur, studieloopbaanbegeleider	Gepromoveerd, Taalkunde (Caen/La Sorbonne) Lid van Levende Talen Lid van LOVM Vakmasters
Mevr. dr. Y. (Yvonne) van Rijk	Opleidingscoördinator Master Frans, docent Taalkunde, docent Literatuur, onderzoeksdocent, studieloopbaanbegeleider	Gepromoveerd, Onderwijswetenschappen, UvA Doctoraal Franse Taal en Literatuurwetenschap, UvA lid Vereniging Levende Talen, lid Vereniging voor Toegepaste Taalwetenschap (Anéla), lid Academie voor Ontwikkelingsgericht Onderwijs
De heer drs. H.F. (Huub) Oattes	Opleidingscoördinator Master Geschiedenis, vakdidacticus, onderzoeksdocent, praktijkbegeleider, studieloopbaanbegeleider	Contemporaine Geschiedenis, UU Promovendus, UvA adviseur EUROCLIO, European History Educators adviseur Council of Europe, History Department
Mevr. dr. J. (Josefien) Sweep	Opleidingscoördinator Master Nederlands, onderzoeksdocent, docent Letterkunde, docent Taalbeheersing, studieloopbaanbegeleider	Gepromoveerd, Taalkundige, UvA
Mevr. dr. L. (Laura) Kubbe	Opleidingscoördinator Master Wiskunde, studieloopbaanbegeleider, praktijkbegeleider, lid werkgroep flexibilisering, lid Opleidingscommissie t/m 2016-17, lid	Gepromoveerd, algebraïsche meetkunde, VU Master of Science teaching Mathematics (MSc), UvA Lid NVvW, lid van het Nederlands

	toetscommissie, lid vakdidactisch forum, organisatie vaknetwerk wiskunde, voorzitter/lid LOVM	Wiskundig Genootschap
Mevr. dr. D. (Daniela) Polišká	Coördinator onderzoeklijn, coördinator keuzemodule Urban Education	Gepromoveerd, Algemene Taalwetenschap, UvA
De heer dr. F. (Frits) Rovers	Opleidingsmanager Maatschappijvakken (bachelor), Decaan a.i. faculteit Onderwijs en Opvoeding	Gepromoveerd, Politieke geschiedenis, UU

Donderdag 2 november

15.30 uur	Master Geschiedenis docenten	
Naam	Functie	Opleiding
De heer drs. H.F. (Huub) Oattes	Opleidingscoördinator Master Geschiedenis, vakdidacticus, onderzoeksdocent, praktijkbegeleider, studieloopbaanbegeleider	Contemporaine Geschiedenis, UU Promovendus, UvA adviseur EUROCLIO, European History Educators adviseur Council of Europe, History Department
De heer dr. A.H.J. (Arie) Wilschut	Lector didactiek van de maatschappijvakken, vakdidacticus, docent Basismodule, onderzoeksdocent Hoofddocent Geschiedenis	Gepromoveerd, Geschiedtheoretisch-vakdidactisch proefschrift, UvA Geschiedenis en kunstgeschiedenis, VU Editor van International Review of History Education. Lid van het Executive Committee van History Educators International Research Network (HEIRNET). VELON-lid
Mevr. drs. A.J. (Annemarie) Speetjens	Docent, onderzoeksdocent, studieloopbaanbegeleider	Promovendus, VU Geschiedenis en Mediëvistiek, UU Eerstegraads-bevoegdheid, UU Postdoctoraal Mediëvistiek in Rome (FIDEM)

De heer dr. A. (Albert) Logtenberg	Onderzoeksdocent, praktijkbegeleider	Gepromoveerd, vakdidactiek geschiedenis, ILO, UvA Docent aan de ICLON, Universiteit Leiden EARLI, AERA, VELON, Onderzoeksgroep historisch redeneren
16.15 uur	Master Geschiedenis docenten en studenten	
De heer M. (Marco) Schoorl BEd	Tweedejaarsstudent master Geschiedenis	Werkzaam bij Herbert Vissers College (Nieuw-Vennep)
De heer H. (Harmen) Falkena BEd	Tweedejaarsstudent master Geschiedenis	Werkzaam bij Haarlem College (Haarlem)
De heer Y. (Yann) Jousson BEd	Derdejaarsstudent master Geschiedenis	Werkzaam bij Ashram College (Alphen aan den Rijn)
17.00 uur	Master Geschiedenis studenten	

Tijd	Programma vrijdag 3 november 2017
Lokaal: KSH 05A.05	
08.15 - 08.45	Ontvangst
08.45 - 09.30	Vakdidactisch deel en Praktijkdeel
09.30 - 10.15	Praktijkonderzoek als professionele leerstrategie
10.15 - 10.30	Pauze
10.30 - 11.00	Borging/ toetsen/toetsontwikkeling
11.00 - 11.30	Werkveld/Alumni
11.30 - 12.15	Flexibilisering
12.15 - 13.00	Gesprek met opleidingsmanagement
13.00 - 13.30	Pauze en lunch
13.30 - 14.30	Afsluitend ontwikkelgesprek
14.30 - 15.30	Vorbereiding terugkoppeling
15.30 - 16.00	Terugkoppeling

Vrijdag 3 november		
08.45 uur	Vakdidactisch deel en Praktijkdeel	
Naam	Functie	Opleiding
Mevr. drs. M. (Maartje) Visser	Vakdidacticus, praktijkbegeleider, lid vakdidactisch forum, studieloopbaanbegeleider	M.A. Engels en Taalonderwijs, UU Lid van Levende Talen; Lid van SLOA instellingen
Mevr. drs. A. (Anita) Damkot	Vakdidacticus, praktijkbegeleider, studieloopbaanbegeleider	Neerlandistiek, UU Master of Education Leraar Nederlands, IVLOS Utrecht
Mevr. drs. A. (Aisa) Amagir	Vakdidacticus, praktijkbegeleider, onderzoeksdocent	Bachelor Algemene economie en Bedrijfseconomie, HvA Master lerarenopleiding Bedrijfseconomie, Tilburg Promovendus, HvA/UvA
De heer dr. A.H.J. (Arie) Wilschut	Lector didactiek van de maatschappijvakken, vakdidacticus, docent Basismodule, onderzoeksdocent Hoofddocent Geschiedenis	Gepromoveerd, Geschiedtheoretisch-vakdidactisch proefschrift, UvA Geschiedenis en kunstgeschiedenis, VU Editor van International Review of History Education. Lid van het Executive Committee van History Educators International Research Network (HEIRNET). VELON-lid
De heer drs. R. (Remco) van Dijk	Vakdidacticus, praktijkbegeleider, Docent Algemene economie, Macro-Economie	Eerstegraadsopleiding Algemene economie en Management & Organisatie, UvA Lid van landelijk vakdidactisch overleg van Universitaire Lerarenopleiders Algemene Economie en Management & organisatie
De heer drs. H.F. (Huub) Oattes	Opleidingscoördinator Master Geschiedenis, vakdidacticus, onderzoeksdocent, praktijkbegeleider, studieloopbaanbegeleider	Contemporaine Geschiedenis, UU Promovendus, UvA adviseur EUROCLIO, European History Educators adviseur Council of Europe, History Department

Vrijdag 3 november		
09.30 uur	Praktijkonderzoek als professionele leerstrategie	
Naam	Functie	Opleiding
Mevr. dr. D. (Daniela) Polišká	Coördinator onderzoeklijn, coördinator keuzemodule Urban Education	Gepromoveerd, Algemene Taalwetenschap, UvA
Mevr. dr. C. (Catherine) van Beuningen	Onderzoeksdocent	Gepromoveerd, Toepaste Taalwetenschap (tweedetaalverwerving; taaldidactiek), UvA lid van (o.a.) Nederlandse Vereniging voor Toegepaste Taalwetenschap (Anéla), Levende Talen, Velon
De heer ir. D. (Daan) van Smaalen	Vakdidacticus, onderzoeksdocent, lid Opleidingscommissie	Bedrijfsinformatietechnologie, Universiteit Twente Eerstegraads Lerarenopleiding Wiskunde, Universiteit Twente Promovendus, Lerarenopleiding (leren van leraren), UT
De heer dr. A.H.J. (Arie) Wilschut	Lector didactiek van de maatschappijvakken, vakdidacticus, docent Basismodule, onderzoeksdocent Hoofddocent Geschiedenis	Gepromoveerd, Geschiedtheoretisch-vakdidactisch proefschrift, UvA Geschiedenis en kunstgeschiedenis, VU Editor van International Review of History Education. Lid van het Executive Committee van History Educators International Research Network (HEIRNET). VELON-lid
Mevr. dr. D. (Dubravka) Knezic	Onderzoekskoördinator master Engels, onderzoeksdocent	Gepromoveerd, Filosofie/Onderwijs, Universiteit Utrecht. lid van EARLI Teaching and Teacher Education; AERA Teacher Education; VELON

Vrijdag 3 november		
10.30 uur	Borging / toetsen / toetsontwikkeling	
Naam	Functie	Opleiding
Mevr. drs. D. (Desirée) Verbeek	Vakdidacticus, praktijkbegeleider, studieloopbaanbegeleider, voorzitter examencommissie, onderzoeksdocent	M.A. Taal en Onderwijs (Leicester University) Lid van IATEFL
De heer A. (André) Koffeman	Voorzitter Toetscommissie Docent Master Professioneel Meesterschap	Licence d'anglais (Université St. Denis Paris 8) Eerstegraadsbevoegdheid Engels, HU MA in European Education, University of London PhD-student, University College London
Mevr. dr. S.H. (Sanne) Huijbregts	Lid examencommissie, docent Master Pedagogiek	Pedagogische en Onderwijskundige Wetenschappen, UvA, Lid van: Landelijk Overleg Masters Pedagogiek (specifiek onderzoekslijn) Redactie Tijdschrift Pedagogiek in Praktijk (PIP) Redactie Tijdschrift Het Jonge Kind (HJK)

Vrijdag 3 november		
11.00 uur	Werkveld / alumni	
Naam	Functie	Werkzaam
Mevr. drs. A. (Annette) Sloan	Werkvelddeskundige, rector Berlage Lyceum	Berlage Lyceum (Amsterdam)
Mevr. drs. J. (Joséphine) Rutten	Werkvelddeskundige, rector St. Nicolaaslyceum	St. Nicolaaslyceum (Amsterdam)
Dhr. W. (Wouter) Modderkolk MEd	Alumnus master Algemene Economie (2016-2017)	Stichtse Vrije School (Zeist)
Mevr. B. (Btissame) Ben Daud MEd	Alumnus master Engels (2016-2017)	Marcanti College (Amsterdam)
Mevr. M. (Marieke) 't Hart MEd	Alumnus master Frans (2016-2017)	4 ^e Gymnasium (Amsterdam)
Dhr. B. (Bert) Looman MEd	Alumnus master Geschiedenis (2015-2016)	Gerrit van der Veen College (Amsterdam)
Mevr. M. (Merel) Kroese MEd	Alumnus master Nederlands (2015-2016)	
Dhr. M. (Menno) Lagerwey MEd	Alumnus master Wiskunde (2016-2017)	Ichthus Lyceum (Driehuis)

Vrijdag 3 november		
11.30 uur	Flexibilisering	
Naam	Functie	Opleiding
Mevr. dr. L. (Laura) Kubbe	Opleidingscoördinator Master Wiskunde, studieloopbaanbegeleider, praktijkbegeleider, lid werkgroep flexibilisering, lid Opleidingscommissie t/m 2016-17, lid toetscommissie, lid vakdidactisch forum, organisatie vaknetwerk wiskunde, voorzitter/lid LOVM	Gepromoveerd, algebraïsche meetkunde, VU Master of Science teaching Mathematics (MSc), UvA Lid NVvW, lid van het Nederlands Wiskundig Genootschap
Mevr. dr. S. (Sonia) Abrantes Garcêz Palha	Vakdidacticus, docent wiskundedidactiek, praktijkbegeleider, onderzoeksdocent, onderzoeker kenniscentrum lectoraat didactiek van Bèta-vakken	Gepromoveerd, Wiskundeonderwijs, Universiteit van Lissabon, UU Postdoc UvA Lid van EARLI Argumentation, Dialogue and reasoning; Wiskunde voor Morgen
Mevr. dr. J. (Josefien) Sweep	Opleidingscoördinator Master Nederlands, onderzoeksdocent, docent Letterkunde, docent Taalbeheersing, studieloopbaanbegeleider	Gepromoveerd, Taalkundige, UvA
De heer J. (Jonathan) Smits MSc	Docent en onderwijskundige master Pedagogiek, trainer HvA Academy (didactiek, actieve werkvormen en blended learning)	Onderwijskunde, UvA
Mevr. drs. P.H. (Petra) Smulders	Opleidingsmanager masteropleidingen HvA	Onderwijskunde, RU
Mevr. S. (Sterre) Wolthuis Scheeres BSW	Student-assistent Masteropleidingen FOO	Pedagogiek, HvA Onderwijskundige in opleiding
Mevr. dr. Y. (Yvonne) van Rijk	Opleidingscoördinator Master Frans, docent Taalkunde, docent Literatuur, onderzoeksdocent, studieloopbaanbegeleider	Gepromoveerd, Onderwijswetenschappen, UvA Doctoraal Franse Taal en Literatuurwetenschap, UvA lid Vereniging Levende Talen, lid Vereniging voor Toegepaste Taalwetenschap (Anéla), lid Academie voor Ontwikkelingsgericht Onderwijs

Vrijdag 3 november

12.15 uur		
Opleidingsmanagement		
Naam	Functie	Opleiding
Mevr. drs. P.H. (Petra) Smulders	Opleidingsmanager master-opleidingen HvA	Onderwijskunde, RU
De heer drs. H.F. (Huub) Oattes	Opleidingscoördinator Master Geschiedenis, vakdidacticus, onderzoeksdocent, praktijkbegeleider, studieloopbaanbegeleider	Contemporaine Geschiedenis, UU Promovendus, UvA adviseur EUROCLIO, European History Educators adviseur Council of Europe, History Department
Mevr. dr. J. (Josefien) Sweep	Opleidingscoördinator Master Nederlands, onderzoeksdocent, docent Letterkunde, docent Taalbeheersing, studieloopbaanbegeleider	Gepromoveerd, Taalkundige, UvA
Mevr. dr. L. (Laura) Kubbe	Opleidingscoördinator Master Wiskunde, studieloopbaanbegeleider, praktijkbegeleider, lid werkgroep flexibilisering, lid Opleidingscommissie t/m 2016-17, lid toetscommissie, lid vakdidactisch forum, organisatie vaknetwerk wiskunde, voorzitter/lid LOVM	Gepromoveerd, algebraïsche meetkunde, VU Master of Science teaching Mathematics (MSc), UvA Lid NVvW, lid van het Nederlands Wiskundig Genootschap
Mevr. dr. D. (Daniela) Polišíenská	Coördinator onderzoeklijn, coördinator keuzemodule Urban Education	Gepromoveerd, Algemene Taalwetenschap, UvA
De heer dr. F. (Frits) Rovers	Opleidingsmanager Maatschappijvakken (bachelor), Decaan a.i. faculteit Onderwijs en Opvoeding	Gepromoveerd, Politieke geschiedenis, UU

Vrijdag 3 november		
13.30 uur	Afsluitend ontwikkelgesprek	
Naam	Functie	Opleiding
Mevr. drs. P.H. (Petra) Smulders	Opleidingsmanager master-opleidingen HvA	Onderwijskunde, RU
De heer drs. H.B. (Hendrik) van de Vegt	Opleidingscoördinator Master Algemene Economie, docent Algemene Economie, praktijkbegeleider, studieloopbaanbegeleider	Eerstegraadsopleiding Algemene Economie, VU
De heer dr. V. (Vincent) Hernot	Opleidingscoördinator Master Engels, docent Academische Taalvaardigheden, docent Literatuur, studieloopbaanbegeleider	Gepromoveerd, Taalkunde (Caen/La Sorbonne) Lid van Levende Talen Lid van LOVM Vakmasters
Mevr. dr. Y. (Yvonne) van Rijk	Opleidingscoördinator Master Frans, docent Taalkunde, docent Literatuur, onderzoeksdocent, studieloopbaanbegeleider	Gepromoveerd, Onderwijswetenschappen, UvA Doctoraal Franse Taal en Literatuurwetenschap, UvA lid Vereniging Levende Talen, lid Vereniging voor Toegepaste Taalwetenschap (Anéla), lid Academie voor Ontwikkelingsgericht Onderwijs
De heer drs. H.F. (Huub) Oattes	Opleidingscoördinator Master Geschiedenis, vakdidacticus, onderzoeksdocent, praktijkbegeleider, studieloopbaanbegeleider	Contemporaine Geschiedenis, UU Promovendus, UvA adviseur EUROCLIO, European History Educators adviseur Council of Europe, History Department
Mevr. dr. J. (Josefien) Sweep	Opleidingscoördinator Master Nederlands, onderzoeksdocent, docent Letterkunde, docent Taalbeheersing, studieloopbaanbegeleider	Gepromoveerd, Taalkundige, UvA
Mevr. dr. L. (Laura) Kubbe	Opleidingscoördinator Master Wiskunde, studieloopbaanbegeleider, praktijkbegeleider, lid werkgroep flexibilisering, lid Opleidingscommissie t/m 2016-17, lid	Gepromoveerd, algebraïsche meetkunde, VU Master of Science teaching Mathematics (MSc), UvA Lid NVvW, lid van het Nederlands

	toetscommissie, lid vakdidactisch forum, organisatie vaknetwerk wiskunde, voorzitter/lid LOVM	Wiskundig Genootschap
Mevr. dr. D. (Daniela) Poliřenská	Coördinator onderzoekslijn, coördinator keuzemodule Urban Education	Gepromoveerd, Algemene Taalwetenschap, UvA
De heer dr. F. (Frits) Rovers	Opleidingsmanager Maatschappijvakken (bachelor), Decaan a.i. faculteit Onderwijs en Opvoeding	Gepromoveerd, Politieke geschiedenis, UU

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

Bijlagen bij Zelfevaluatie-rapport

BIJLAGE 1.	LANDELIJK BEROEPSPROFIEL VAKMASTERS 2016-2020
BIJLAGE 2.	VIJF BEROEPSROLLEN TOT 2016
BIJLAGE 3a.	HANDLEIDING PRAKTIJKDEEL 2015-16
BIJLAGE 3b.	MODULEHANDLEIDING PRAKTIJKDEEL 2016-17
BIJLAGE 3c.	TRIPARTIETE OVEREENKOMSTE EERSTEGRAADSLERARENOPLEIDING 2016-17
BIJLAGE 4a.	MODULEHANDLEIDING ONDERZOEKSPLAN EN PRAKTIJKONDERZOEK 2016-2017
BIJLAGE 4b.	BEORDELIINGSFORMULIER INDIVIDUEEL GESPREK
BIJLAGE 5.	TOETSPLAN EERSTEGRAADSLERARENOPLEIDINGEN 2015-2020
BIJLAGE 6a.	OER 2016-17
BIJLAGE 6b.	OER 2015-16
BIJLAGE 7a.	PERSONELE VLOOTSCHOUW MASTERS GENERIEK
BIJLAGE 7b.	DOCENTENTEAM ONDERZOEKSLIJN

Documenten die ter inzage tijdens het visitatiebezoek kunnen we onderverdelen in algemene inzagen, inzagen die specifiek voor elke opleiding zijn, en inzagen die m.b.v. een laptop in te zien waren.

Algemeen

- Jaarverslagen Examencommissie en Opleidingscommissies van de afgelopen twee jaren;
- Voorlichtingsmaterialen opleidingen;
- Afstudeeronderzoeken voor externen;
- Kennisbases van alle opleidingen;
- Hardcopy van alle ZER' s.

Per opleiding

- Representatieve selectie (uitgewerkte) toetsopgaven met bijbehorende beoordelingscriteria en normering (praktijkdossiers, praktijkonderzoeken en vakttoetsen);
- Representatieve selectie van handboeken en overige studiematerialen;
- Rooster, toetsrooster en toetsprogramma.

Digitaal

- Alle informatie over de opleiding en haar curricula-onderdelen;
- Studiegidsen;
- Toetsdossiers.